

PLĘSAĆ (29) *vb impf*

W inf plęs- (9), pląs- (1) *BielSpr.* ◇ *W imp* plęs-, plęsz- (3) *JanNKar, JanNKarKoch* (2), pląsz(-), pląs- (3) *LubPs, KochPs, RybGęśli.* ◇ *W pozostałych formach* pląsz-, pląs-.

W formach osobowych: pląsz(-) (13), pląs- *Leop* (2), plęs- (2) *JanNKar, JanNKarKoch*, pląsąj- (1) *LubPs*, plęsz- (1) *JanNKarKoch.*

a jasne.

inf plęsać (9), pląsać (1). ◇ *praes 1 sg* pląszę (3). ◇ *3 sg* pląsze (3). ◇ *3 pl* pląszą (4), pląsą (1). ◇ *fut 3 sg m* będzie pląsał (1). ◇ *imp 2 sg* pląsz (1). ◇ *2 pl* plęście (2), plęszcie (1), pląsajcie (1), pląszcie (1). ◇ *part praes act* pląsząc (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.: pląsać, plęsać.

1. *Tańczyć; tripudare Calep; gesticulari Cn* (23) : A wżemu czas ma być łufznie vpátrowan/ kiedy orać więc orać/ kiedy plęfác więc plęfác/ kiedy fie bić więc fie bić. *RejZwierc* 113; *JanNKar* F4 [2 r.]; *JanNKarKoch* F3 [2 r.]; *Calep* 1087b; Ani pląfz gdyć Fortuná twarz iálną pokaże/ Ni fię mołtem kładź gdy cię niepogodá fkarze. *RybGęśli* C.

W połączeniu szeregowym (1): Podżega ich on Bożec [*Bachus*]/ gdy łok iego piią; Więć pląfzą/ więc fzałeią/ y bębnią/ y wyią. *KlonWor* 6; [*FalcSpr* 110].

[*Przysłowie:* Iuż odwałf łobie ták plęfác/ Iako będą bębnać. *TerentMatKęł* S4.]

Zwrot: »pląsać nogami« (1): Complodo – Pląfzę nogami, albo rękami klaskam. *Calep* 228a.

Szeregi: »gąć a (i) plęsać« (3): tá ifta Kfiężná imieniem Lucyná przyprowiáfzy fie/ przyfzłá przed oycá przed iego goście/ y poczęłá gąć á plęfác *HistRzym* 12v, 12v, 13.

»grać a plęsać« (1): wżiawfzy Apollon gęfle/ pocźnie grác bárzo wdzięcznie/ á plęfác wybornie *HistRzym* 13.

»skakać, plęsać« (2): gdy Heród czynil gody fwé^{go} narodzenia/ dziewczka onéy tzudzolożnice Herodias/ fkącážt/ pląfłážt/ odzierzála iřż ścięto głowę Iána fwiętego *OpecŻyw* 47v; *RejJóz* C8v.

W przen (1) : PLąfze dworynkowa Łobzenicá Ze zász ma ná fwym łonie lubego dziedźicá. *RybWit* B3v.

Przen (3) : *GroicPorzRej* C4; Więć iefli fye wftrzeżefz z młodu tego kátá [*miłości*] Wiérzmi/ żeć przydzie plęfác ná twé řiwé látá. *PudłFr* 34.

[*Zwrot:* »w boju pląsać« = *bić się*: Ale ia pytam oto ieřliże z was káždy/ Vmiałby w boiu pląfác/ y był gotow zázwdy/ Oyczyzny fwoiey zázfze mężną ręką bronić. *ZbylPRozm* Dv.]

Szereg: »skakać, pląsać« (1): Skacźcie polá/ pląfźcie láfy: Blińko fą żądáné cżáfy. *KochPs* 145.

a. *O zwierzętach* (3) : Więć y Koni też náfzy pląfác náuczyli/ Kiedyby chciał wćiekác/ ále řiwy zmyli. Wfřina fie/ á nic z mieyfćá/ cżáfem zrzuci *BielSpr* C2.

W połączeniu szeregowym (1): Zátne biczem: Woźniki z nagłá fię porwawfzy Dobrze z fkor nie wyfkoczą/ bieją/ pląfzą/ rzáią *RybGęśli* Cv.

Przen [czym] (1) : Skrzydlámy pląfzą po pod niebiu ptacy/ Tám bez fráfunku y bez wielkiej pracy/ Iuż łobie gorą/ iuż buiáią nińko *KlonFlis* B4v.

α. [*Podskakiwać* [k czemu]: W iedney knieiey ćielęćifzczk orřzak drobny řtoij/ W drugiej iágniąt: á kóźde pląfze k máći fwoiey. *RybWiersze* A4.]

2. Uderzać rękami klaskać; plaudere Vulg, Calag; complodere Mącz (6) : Mit den henden platzen. Płętać [!] Koskać. Plaudere manibus. Calag 352a.

Zwrot: »rękoma (a. rękami u. ręką) plęsać« = *plaudere manibus Vulg; complodere Mącz* [szyk zmienny] (4): WSzyfcy narodowie rękami pląfaycye/ Z wefołemi głofy Bogu záłpyewaycye *LubPs M4v; Leop Eccli 12/19; Mącz 303c*; pląfze rękómá ná trećie Zydowin włzárgány w pląfkátym bierećie *KlonWor 78*.

Przen (1) :

Zwrot: »plęsać rękami« (1): Rzeki pliąfą rękami [*Flumina plaudent manu*]/ Ípołem gory będą fie wefelić od obliczności Pánłkiey *Leop Ps 97/8*.

Synonimy: **1.** skakać, tańcować; **2.** klaskać, kleskać, kośkać.

Formacje współrdzenne: popląsać, spląsać; przyplęsować.

Cf **PLĘSANIE**

DDJ